

A reziliencia háttértényezői és összefüggése mentális és viselkedési tünetekkel a gyermekvédelemben élő hátrányos helyzetű serdülők körében

Bevezetés: A gyermekvédelemben élő hátrányos helyzetű gyerekek körében kifejezetten gyakori a traumatizáció. Magyarországon a nevelésbe vétel 70%-a elhanyagolás, 6%-a egyéb bántalmazás miatt történik. Ezek a következmények megnyilvánulhatnak érzelmi, viselkedési, központi idegrendszeri, neurobiológiai tünetekben/fejlődési zavarokban és a szociális kapcsolatok zavaaraiban egyaránt. Az egyén rugalmas ellenálló képességét, amellyel túljuthat a súlyos traumán és a tünetképződés megelőzhető, rezilienciának nevezzük.

Célkitűzés: Jelen kutatás fókuszában a gyermekvédelemben élő hátrányos helyzetű gyermekek rezilienciájának felmérése, a reziliencia-háttértényezőinek feltérképezése és a traumatizációval, pszichés tünetekkel szembeni egyéb protektív faktoroknak a vizsgálata áll.

Módszer: A vizsgált 12-17 éves gyermekvédelmi mintán (N=157, 82 fiú, 75 lány) a Gyermekek és Ifjúsági Reziliencia Skálát (CYRM-28), a mentális és viselkedési tüneteket mérő Képességek és Nehézségek Kérdőívet (SDQ), az iskoláskori egészségmagatartást mérő kérdőívet (HBSC-2014) és egy strukturált gondozói interjút használtunk.

Eredmények: A magasan reziliens gyermekek, alacsonyan reziliens társaikkal szemben kevésbé mutattak pszichés, viselkedési és szomatikus tüneteket, magasabb a lakásotthonban észlelt társas támaszuk, könnyebben meg tudják beszélni problémáikat gyámjukkal vagy barátaikkal, többször végeznek kiadós mozgást, magasabb az önértékelésük, kevésbé mutatnak depressziós tüneteket, kevésbé folytatnak egészségkárosító magatartást és kisebb mértékben traumatizáltak. Az otthoni/iskolai bántalmazásnak való kitettség és a verekedési gyakoriság további negatív irányú összefüggést mutat a rezilienciával.

Következtetés: Az eredmények felhívják a figyelmet a reziliencia, mint preventív védőfaktor fontosságára és az ezzel összefüggő tényezőkre, így az ezen tényezőkhöz kapcsolódó területeken végzett beavatkozásokkal a traumával szembeni rugalmas ellenállóképesség sikeresen fejleszthető a gyermekvédelemben élő hátrányos helyzetű serdülők körében.

Kulcsszavak: reziliencia, trauma, gyermekkori bántalmazás, gyermekvédelem, pszichés tünetek, viselkedési tünetek